

КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«СОЛОНЯНСЬКИЙ РАЙОННИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
СОЛОНЯНСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

«Забезпечення наступності у навчально-виховній роботі ДНЗ і школи»

(Методичний посібник)

Солоне
2015

Посібник присвячений вивченню питання наступності у навчально-виховній роботі дошкільного навчального закладу і початкової школи.

У ньому розглядаються проблеми, зміст, форми та організація навчально-виховної роботи з дошкільниками, даються рекомендації щодо послідовності проведення її в початковій ланці загальноосвітньої школи.

Педагогам пропонуються зразки планування та сценарії спільних заходів дитячих та педагогічних колективів ДНЗ та ЗОШ, рекомендації для батьків тощо.

Посібник рекомендований вихователям-методистам, вихователям дошкільних навчальних закладів, заступникам директорів з навчально-виховної роботи, вчителям перших класів, практичним психологам ДНЗ і школи.

**Обговорено і затверджено
на засіданні науково-методичної ради РНМК
(протокол № від р.)**

Вступ до школи – особливий момент у житті дитини. Це новий етап у розвитку малюка: нові форми діяльності, новий стиль відношень з однолітками та дорослими, фізіологічні перебудови.

Як зробити так, щоб цей процес не травмував дитину? Допоможе в цьому тісна співпраця працівників школи і ДНЗ. Часто у роботі вчителя і вихователя відсутній взаємозв'язок, узгодженість. У процесі своєї діяльності вихователь виявляє готовність дитини до навчання у школі, здібності розумової діяльності, стан мови і особливості їх соціального розвитку.

Учителю без цієї інформації неможливо здійснювати ефективний педагогічний вплив на дитину.

Сумісна цілеспрямована робота вихователя і вчителя дає можливість дітям, з різним рівнем розвитку почувати себе комфортно у початковій школі, рухатися у своєму темпі.

Різний стиль відносин вихователя до дітей по – різному відіграє на їх звиканню до школи, на поведінку, його відношення до навчання, до вчителя. При цьому велике значення відіграє наступність стилю відношень до дитини вихователя і вчителя, що є сприятливою умовою для впевненості у своїх силах, проникненню довіри до вчителя, включення у навчання з бажаною радістю.

Часто до школи приходять діти котрі вміють читати, писати, рахувати, але не вміють спостерігати, порівнювати, аналізувати. Недостатньо розвинена увага дитини, образне мислення, вміння виконувати елементарні мовні творчі завдання. Недостатньо уваги приділяється фізичному розвитку, охороні та зміцненню їх здоров'я.

Щоб цього не виникало, необхідно змінити цільові орієнтири навчальної діяльності у процесі дошкільної підготовки. Не змістовні, а розвиваючі компоненти повинні домінувати при формуванні мислення дітей.

Пріоритетною формою організації та проведення занять з дітьми – дошкільниками є гра – провідною діяльністю у цьому віці, яка створює найбільш сприятливі умови психічного та особистого розвитку дитини, оскільки у процесі гри він сам прагне навчитися тому, чого ще не вміє.

Робота з дошкільниками і першокласниками повинна бути принциповою «не нашкодь» і бути спрямованою на збереження здоров'я, емоційного добробуту та розвитку індивідуальності особистості. Тому для вирішення цих завдань (проблем)була складена програма наступності дитячого навчального закладу і школи.

Програма наступності дошкільного і шкільного навчання допомагає забезпечити ефективний поступовий розвиток дитини, його успішний перехід на наступну ступінь навчання.

Зміст

Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації наступності між ДНЗ та школою.....	6
Угода про співпрацю між дошкільним і загальноосвітнім навчальним закладом.....	13
Аспекти комфортного переходу дитини з дитсадка у школу...	15
Планування роботи з наступності дошкільного навчального закладу та початкової школи	16
План спільних заходів із забезпечення наступності дошкільного навчального закладу	20
Додатки	
Додаток 1. Дискусія "Як підготувати дитину до школи".....	24
Додаток 2. Тренінг з батьками «Ефективне спілкування батьків з дітьми».....	32
Додаток 3. Сценарій спільного уроку для першокласників та дошкільнят на тему: «Курс – на школу!» (Матеріали колегії)...	45
Додаток 4. Спільне заняття-екскурс Жданівської СЗШ та Жданівського ДНЗ «Спогади про дитячий садочок» (Матеріали колегії).....	50
Додаток 5. Анкета для батьків.....	54
Методичні рекомендації учасникам семінару.....	55
Використана література.....	56

Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації наступності між ДНЗ та школою

Реформаційні процеси, що відбуваються у сучасному освітньому просторі, зумовлюють нагальність розв'язання комплексних соціально-педагогічних завдань, одним з яких є забезпечення наступності між суміжними ланками освіти. У відповідності з чинним законодавством та нормативно-правовими документами саме наступність є однією з обов'язкових умов здійснення неперервності здобуття освіти, яка певною мірою має забезпечити єдність, взаємозв'язок та узгодженість мети, змісту, методів, форм навчання й виховання з урахуванням вікових особливостей дітей на суміжних щаблях освіти.

Реалізація принципу безперервності освіти має починатися з забезпечення наступності між першими її сходинками – дошкільною і початковою ланками. Забезпечення наступності та взаємодії між дошкільною та початковою освітою утворює простір для реалізації в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу і початкової школи єдиної, динамічної та перспективної системи, спрямованої на розвиток, виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Саме тому сучасні тенденції розвитку дошкільної і початкової ланок освіти мають багато спільного, зокрема передбачають орієнтацію на особливості дитини, створення сприятливих умов для формування у неї належної спрямованості, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує, конструктивних мотивів поведінки, нахилів, потреб характеру, пізнавальних, психічних процесів тощо.

У Базовому компоненті дошкільної освіти та Державному стандарті початкової загальної освіти визнається пріоритетність компетентнісного підходу до розв'язання основних завдань дошкільної та початкової ланок освіти. Ці документи покликані забезпечити поетапне становлення дитячої особистості, її фізичний, пізнавальний, соціальний, естетичний розвиток, набуття нею певного практичного досвіду, необхідного для використання у майбутньому житті.

Наступність забезпечує поступовий перехід від попереднього вікового періоду до нового, поєднання щойно

здобутого дитиною досвіду з попереднім. З одного боку, вона передбачає спрямованість навчально-виховної роботи в дошкільному навчальному закладі на вимоги, які будуть пред'явлені дітям в школі, а з іншого – на опору вчителя на досягнутий старшими дошкільниками рівень розвитку; на здобуті в дошкільному навчальному закладі та сім'ї знання, навички і досвід дітей; на активне використання їх у навчально-виховному процесі.

Наступність утворює простір для реалізації в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу і початкової школи єдиної, динамічної та перспективної системи виховання і навчання, що сприяє зближенню умов виховання і навчання старших дошкільників і молодших школярів. Завдяки цьому перехід до нових умов шкільного навчання здійснюється з найменшими для дітей психологічними труднощами. При цьому забезпечується природне і комфортне їх входження в нові умови, що сприяє підвищенню ефективності виховання і навчання учнів з перших днів перебування в школі.

Головною умовою забезпечення наступності у вихованні і навчанні є спрямованість педагогічного процесу дошкільного навчального закладу і початкової школи на всебічний розвиток особистості дитини. З огляду на це необхідний зв'язок програм, методів і форм навчання в дошкільному навчальному закладі та початковій школі. Елементи навчальної діяльності, що формуються в процесі навчання на заняттях у дошкільних закладах, забезпечують успішність навчання в школі. А шкільне навчання має забезпечити взаємозв'язок, розширення, поглиблення й удосконалення отриманих у дитячому садку знань, умінь і навичок.

Наявність внутрішнього зв'язку в змісті навчально-виховної роботи, методах педагогічного керівництва, формах організації діяльності у дошкільному навчальному закладі і початкових класах загальноосвітньої школи забезпечує цілісність процесу розвитку, навчання і виховання дитини.

Сучасне бачення вирішення проблеми наступності полягає у створенні умов для реалізації в освітньому процесі дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів єдиної, динамічної, перспективної системи особистісного творчого

зростання дитини. Забезпечення дієвості такої системи має передбачати:

1. Налагодження взаємодії між дошкільним та загальноосвітнім навчальним закладом на основі угоди про співпрацю, у якій визначається мета співпраці, права і обов'язки дошкільного і загальноосвітнього навчального закладу. Угода укладається керівниками навчальних закладів щороку в серпні.

2. Обговорення, складання і затвердження щорічного плану спільної роботи між дошкільним та загальноосвітнім навчальним закладом.

Орієнтовна схема взаємодії між дошкільним та загальноосвітнім навчальним закладом:

- складання плану спільних заходів відповідно завдань, що необхідно вирішити на тому чи іншому етапі роботи;

- проведення круглих столів за участю адміністрацій і методичних служб навчальних закладів, батьків дітей майбутніх першокласників;

- затвердження спільного плану заходів на методичних об'єднаннях вчителів початкової школи і вихователів дошкільних навчальних закладів.

Основні напрямки методичної роботи по забезпеченню взаємодії:

1) взаємовідвідування відкритих занять у дошкільних навчальних закладах і уроків у початковій школі;

2) анкетування педагогів дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів з питань всебічного розвитку особистості дитини;

3) проведення Днів відкритих дверей в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах для батьків дітей старшого дошкільного віку, вихователів дошкільних навчальних закладів та вчителів початкової школи;

4) участь у спільних педагогічних радах, семінарах-практикумах, круглих столах, конференціях, консультаціях, тематичних виставках тощо.

5) спільні методичні об'єднання творчих груп вихователів дошкільних навчальних закладів і вчителів початкової школи;

6) залучення педагогів дошкільного навчального закладу і початкової школи до участі в спільних педагогічних проєктах, розробки методичних рекомендацій і порад;

7) взаємообмін накопиченим педагогічним досвідом між вихователями дітей старшого дошкільного віку та вчителями початкової школи з цікавих проблемних питань реалізації наступності;

8) самоосвіта педагогів дошкільного навчального закладу і початкової школи, підвищення фахової майстерності;

9) взаємодія педагогів дошкільних закладів і вчителів початкових класів щодо здійснення наступності за трьома напрямками; інформаційно-просвітницьким, методичним і практичним.

Інформаційно-просвітницький аспект, або аспект педагогічної освіти, передбачає ознайомлення педагогів дошкільної та початкової ланок загальної середньої освіти з явищем наступності, його специфікою як педагогічного

феномену, завданнями здійснення наступності в навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, шляхами її реалізації.

Практичний аспект співробітництва між дошкільними закладами та початковою школою виражається, з одного боку, у попередньому знайомстві вчителів зі своїми майбутніми учнями, а з іншого у кураторстві вихователем своїх колишніх вихованців - першокласників.

Методичний аспект передбачає ознайомлення освітян зі змістом, методами та формами навчально-виховної роботи в дошкільних навчальних закладах та початковій школі.

10) розроблення індивідуальних, колективних та нетрадиційних форм методичної роботи у підвищенні рівня компетентності педагогів у вирішенні проблеми наступності ігрових форм навчальної діяльності дошкільників і учнів початкових класів.

Робота з дітьми старшого дошкільного віку та учнями початкових класів включає:

– проведення екскурсій у загальноосвітній навчальний заклад;

- організацію спільних виставок дитячих робіт, вернісажів, конкурсів тощо у дошкільному та загальноосвітньому навчальному закладі;

- відвідування театралізованих вистав, музеїв у дошкільному і загальноосвітньому навчальному закладі;

- відвідування дітьми старшого дошкільного віку святкової лінійки 1 вересня, присвяченої Дню знань, свята «Прощання з Букварем» та інших заходів у загальноосвітньому навчальному закладі;

- спільну участь школярів і дошкільників у проектній діяльності, тощо.

Робота з батьками передбачає:

- зустрічі вчителів початкової школи з батьками вихованців старших дошкільних груп на батьківських зборах;

- проведення Інтернет-зборів для батьків майбутніх першокласників;

- анкетування батьків майбутніх першокласників з питань підготовки дітей до школи;

- організацію роботи «педагогічної вітальні» для батьків вихованців старшого дошкільного віку з питань підготовки дітей до школи;

- організацію Днів відкритих дверей для батьків у загальноосвітньому навчальному закладі;

- організацію роботи Батьківських клубів та інших форм взаємодії.

Робота психологічної служби (при наявності посади практичного психолога) включає:

- здійснення єдиного медико-психолого-педагогічного контролю за динамікою розвитку дітей;

- дослідження рівня готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі, аналіз їх процесу адаптації вже у ролі учнів 1-го класу;

- застосування корекційно-розвивальних методів у роботі з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку при наявності певних проблем

Зміст конкретних дій (теми педрад, круглих столів, семінарів-практикумів, спільних методичних об'єднань тощо)

має бути зазначено в річних планах роботи та планах спільної роботи дошкільного і загальноосвітнього навчального закладу.

Успішність забезпечення взаємодії визначається цілою низкою чинників, що створюються педагогічно грамотно організованим розвивальним, навчально-виховним середовищем, яке відповідає психологічним і фізіологічним особливостям та фізичним можливостям дітей. Робота з організації наступності має проводитись педагогічними колективами спільно і системно. Тільки зацікавленість обох сторін і батьківської громадськості вирішить проблеми наступності дошкільної і початкової освіти, зробить перехід з дошкільного навчального закладу до початкової школи безболісним і успішним для дитини.

Директор департаменту О. В. ЄРЕСЬКО

Угода про співпрацю між дошкільним і загальноосвітнім навчальним закладом

Загальноосвітній навчальний заклад №____ (далі – школа) у особі директора _____ і дошкільний навчальний заклад (далі – ДНЗ) №____ у особі завідувача (директора) _____ уклали дану угоду.

1. Предмет угоди

Здійснення взаємодії навчальних закладів: школи і ДНЗ з метою забезпечення наступності навчально-виховного процесу, соціальної адаптації дошкільника до умов учбової діяльності в школі.

2. Мета угоди

Спільна розробка і реалізація моделей взаємодії навчальних закладів, забезпечуючи наступність:

- у програмах, ефективних педагогічних технологіях;
- формах и методах роботи педагогів з дітьми;
- здійсненні педагогічної співпраці з батьками.

3. Обов'язки сторін

3.1. ДНЗ зобов'язується:

3.1.1.Брати участь у спільних зі школою теоретичних і практичних семінарах з метою підвищення професійного рівня педагогів і забезпечення таким чином оптимального рівня якості освіти.

3.1.2.Ознайомити вихователів та інших спеціалістів, що працюють з дітьми старшого дошкільного віку, з варіантами корекції практичних умінь і навичок майбутніх першокласників.

3.1.3.Надавати батькам консультативно-діагностичну допомогу в рішенні питань соціальної адаптації дітей до умов шкільного життя.

3.1.4.Ознайомити батьків з програмами розвитку дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного закладу та першого класу школи, проводити відкриті заняття й інші методичні заходи.

3.1.5.Регулярно проводити відкриті перегляди різних видів діяльності у випускних групах дошкільного закладу для вчителів початкових класів з метою демонстрації кращих зразків педагогічних технологій і обміну досвідом.

3.1.6.Відповідно до спільного плану роботи ДНЗ і ЗНЗ проводити фізкультурно-спортивні, літературно-музичні і театралізовані свята.

3.2. Школа зобов'язується:

3.2.1.Вивчити особливості освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ.

3.2.2.Комплектувати перші класи на диференційованій основі і забезпечити наступність в роботі на рівні початкової ланки школи.

3.2.3.Проводити протягом року консультативну і методичну роботу, спрямовану на забезпечення успішної адаптації дітей до умов школи, використовуючи взаємовідвідування, спільні семінари тощо.

3.2.4.У процесі шкільного навчання продовжити роботу по забезпеченню фізичного, психічного і емоційного благополуччя дітей, розвитку їх творчих здібностей у різних видах діяльності.

3.2.5.Спільно з спеціалістами ДНЗ обговорювати підсумки успішності випускників, причини неуспішності, проблеми адаптації.

3.2.6.Проводити відкриті уроки вчителів початкових класів для вихователів, інших спеціалістів ДНЗ з метою демонстрації кращих зразків педагогічних технологій і обміну досвідом.

3.2.7.Проводити ознайомлювальні зустрічі вчителів початкових класів з майбутніми першокласниками і їх батьками.

3.2.8.Брати участь у батьківських зборах, що проводяться в ДНЗ з питань підготовки дитини до школи.

3.2.9.Проводити у канікулярний період спільні заходи із залученням дітей старшого дошкільного віку, учнів початкових класів та їхніх батьків.

4. Строк дії угоди:

4.1. Строк дії угоди: початок: 1 вересня 2011 р.; завершення: 31 серпня 2012 р.

5. Юридичні адреси сторін

Загальноосвітній навчальний заклад №____

Дошкільний

навчальний заклад №____

Аспекти комфортного переходу дитини з дитсадка у школу

Перехід дитини з дитячого садка у школу є важливим етапом її життя, який пов'язаний не лише зі зміною середовища її розвитку, а й із відповідними процесами самоусвідомлення, із зіткненням з новими проблемами, відкриттям у собі нових можливостей тощо. Одним дітям це додає піднесеного настрою, відчуття виходу на новий життєвий щабель, іншим вселяє ностальгію за звичним життям у дитячому садку, часто породжує стресові стани. Тому дуже важливо, щоб у дошкільному закладі, в сім'ї допомогли дитині усвідомити, що дитячий садок і школа є ланками єдиної системи освіти і виховання, а все те, що чекає дитину у школі, є продовженням того, чим займалася, що опановувала вона раніше. Не менш важливо, щоб із перших днів перебування в школі вона на конкретних реаліях переконувалася в цьому. Все це можливе за дотримання принципу наступності дошкільної та початкової освіти.

Поєднання дошкільної і початкової освіти створює передумови для реалізації індивідуальності кожного вихованця, що значно складніше зробити у масовій школі. Як свідчать дослідження, об'єднання у комплексі двох підсистем значно посилює його виховні можливості, створює умови для психологічно комфортного переходу дитини з дитсадка у школу.

Психологічний аспект:

- вивчення особливостей розвитку дітей на перехідному етапі;
- визначення специфіки переходу від ігрової до навчальної діяльності;
- забезпечення психологізації навчально-виховного процесу як умови формування особистості на двох рівнях;

Методичний аспект:

- взаємне ознайомлення з методами і формами навчально-виховної роботи в старшій групі дошкільного закладу та в 1-му класі школи;
- забезпечення наступності щодо методів та прийомів

роботи з дітьми з розвитку мовлення, математики, ознайомлення з навколишнім, фізичного, естетичного, соціального виховання.

Цей аспект реалізується через взаємовідвідування вихователями та вчителями занять (уроків) з наступним спільним обговоренням, семінари-практикуми з певних методик; проведення спільних педагогічних нарад, виставок, конференцій; взаємо-консультування педагогами; обмін передовим педагогічним досвідом роботи тощо.

Практичний аспект:

- попереднє знайомство вчителів із своїми майбутніми учнями;
- кураторство вихователями своїх колишніх вихованців.
- форми взаємодії педагогічних колективів: семінари, семінари-практикуми, тренінги (педагогічного спілкування, комунікативних умінь), спільна робота практичного психолога з вчителями та вихователями дошкільних груп.
- система відвідування вчителями старших груп, спостереження за діяльністю дітей на заняттях та поза ними; бесіди з дітьми та їх вихователем; створення “школи майбутнього першокласника”; організація спільних концертів, спортивних змагань; ремонт і виготовлення іграшок дітьми тощо.

Особливо важливою для майбутніх учнів є фігура першого вчителя, якого вони сприймають як надзвичайну людину.

Тому в своїй роботі практикую попереднє знайомство вихованців старшої групи з майбутнім учителем, а також ознайомлення педагога з роботою випускної групи, вивчення індивідуальних особливостей дітей, участь у їхніх справах.

Традиційним є те, що вчителі школи разом з вихователями ще до початку навчального року складають план спільної роботи щодо забезпечення наступності, який передбачає три розділи: організаційно-педагогічний, методичний та роботу з батьками.

Підсумком співпраці педагогічних колективів є спільна

педагогічна рада вчителів та вихователів, де аналізуються результати підготовки до школи, помилки та упущення, прогнозується подальша співпраця школи та дошкільних груп.

Для першокласників, що навчаються у стінах дитячого садка, умовою успішного навчання є ті види діяльності, якими вони займалися в старшій групі. Тому вчителі та вихователі продовжують включати гру в навчальний процес, яка має особливе значення для формування уміння вчитися – основної діяльності, що стає тепер для учня.

У дошкільному закладі важливо забезпечити зв'язок вихованців і педагогів дитячого садка і школи. Для цього використовую екскурсії до школи, відвідування уроків, спільні з першокласниками розваги, а молодших школярів запрошують у дитячий садок для зустрічі з випускниками старшої групи. Побуває також практика взаємовідвідування вихованцями дитячого садка і учнями початкових класів свят у дошкільному закладі та початковій школі (свято знань, посвята у школярі, свято букваря, випуску з дитячого садка).

ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ З НАСТУПНОСТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Методична робота:

1. Обговорення планів роботи щодо підготовки дітей до школи (вересень, відповідальні: школа/дитсадок).
2. Знайомство вчителів із програмою виховання і навчання в дошкільному навчальному закладі (вересень, дитсадок).
3. Знайомство вихователів із програмою навчання і виховання у 1 класі (вересень, школа).
4. Відвідування вихователями уроків математики, читання, фізкультури у 1 класі (вересень-жовтень, школа/дитсадок).
5. Відвідування вчителями занять у ДНЗ: а) на початку навчального року з метою знайомства з дітьми підготовчої групи і формами роботи; б) у другій половині року з метою знайомства з рівнем отриманих знань, вмінь і навичок, творчих здібностей дітей ДНЗ (жовтень, квітень, школа/ДНЗ)
6. Проведення педагогічної ради в ДНЗ. Питання для обговорення: а) стан роботи з навчання зв'язного мовлення у старшій групі; б) творчий розвиток дітей; в) підсумки виховної та освітньої роботи у старшій групі (травень, ДНЗ).
7. Спільна нарада "Питання наступності фізичного виховання в ДНЗ і школі" (травень, ЗНЗ/ДНЗ).

Робота з батьками:

1. Батьківські збори. Теми: а) "Завдання ДНЗ і сім'ї у підготовці дітей до школи"; б) "Підсумки засвоєння програми дітьми старшої групи" (вересень, квітень, вихователі ДНЗ).
2. Тематичні виставки: а) "Що повинен вміти першокласник"; б) "Вступ до школи - важлива подія у житті дитини" (листопад, січень; вихователі ДНЗ).
3. Виставки дитячих робіт (протягом року, вихователі ДНЗ).
4. Вікторина "Що ми вміємо" (березень; вихователі ДНЗ).
5. Батьківська конференція "Моральне виховання дитини" (лютий; вчителі школи, вихователі ДНЗ).
6. День відкритих дверей для батьків і вчителів. Мета: знайомство з роботою вихователів щодо підготовки дітей до школи (березень; методист, вихователі ДНЗ)
7. Консультації для батьків: "Як правильно організувати

позаурочний час дитини"; "Як зробити бесіди з дітьми цікавими і ненав'язливими" (листопад, квітень, учителі школи, вихователі ДНЗ).

8. Зустріч сімей дітей старшої групи з учителями (травень; учителі школи, вихователі ДНЗ).

Робота з дітьми:

1. Екскурсії дітей до школи з метою знайомства із: а) приміщенням школи; б) класом; в) спортивною залом; г) бібліотекою (протягом року; учителі школи/вихователі ДНЗ).

2. Спільна виставка малюнків дітей старшої групи та учнів перших класів (жовтень; учителі ЗНЗ/вихователі ДНЗ).

3. Організація зустрічей з учнями, колишніми вихованцями ДНЗ, бесіди про шкільне приладдя та їх застосування. Підготовка виступу шкільного театру. (березень; учителі/вихователі).

4. Залучення учнів до організації "Творчого марафону" (жовтень; учителі школи/музичні керівники).

5. Запрошення дітей старшої групи на свято "Прощання з Букварем" (квітень; учителі ЗНЗ)

6. Запрошення дітей перших класів на свято "Прощай, дитячий садочку!" (травень; вихователі, музичні керівники ДНЗ).

ЗРАЗОК
ПЛАНУ СПІЛЬНИХ ЗАХОДІВ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ МІЖ ДНЗ ТА ЗНЗ

№п/п	Форма діяльності	Відпові дальний	Примі тка
Взаємодія педагогічних колективів			
1	<i>Засідання педагогічної ради :</i> «Забезпечення наступності в роботі ДНЗ, початкової та основної школи як одна з основних умов реалізації компетентісного підходу до навчання»		
2	<i>Семінари – практикуми :</i> - Знайомство вчителів із програмою виховання і навчання в дошкільному навчальному закладі - Обговорення планів роботи щодо підготовки дітей до школи - Знайомство вихователів із програмою для середньої загальноосвітньої школи 1-4 класи - Відвідування вихователями уроків математики, читання, основи здоров'я у 1 класі		
3	<i>Взаємовідвідування педагогами занять та уроків:</i> - на початку навчального року з метою знайомства з дітьми старшої групи і формами роботи; - у другій половині навчального року з метою знайомства з рівнем отриманих знань, та здібностями		

	дітей ДНЗ		
4	Методичний міст « Наступність і перспектива в роботі двох перших ланок освіти».		
5	Консультація «Готовність дитини до школи: складові успішного навчання»		
6	Розробка педагогічного проекту : «Наступність і перспективність дошкільної та початкової ланок освіти»		
Взаємодія дитячих колективів			
	Екскурсії: - дошкільників до школи з метою знайомства із приміщенням школи, класом, спортивною залюю, бібліотекою		
	Спільні виставки дитячих робіт: - Ми діти твої, Україно. - Квітковий вернісаж. - Великодня писанка.		
	Свята та розваги: - Участь учнів 1 класу в святі «Прощавай, дитячий садок» - Спортивні розваги - Участь дошкільників на святі «Із святом Вас, учителі»		

Робота з батьками			
	Батьківські збори: - «Завдання ДНЗ і сім'ї у підготовці дітей до школи» - «Підсумки засвоєння програми дітьми старшої групи» - «Що повинен вміти першокласник», - «Вступ до школи – важлива подія у житті дітей»		
	Консультації для батьків: - «Як підготувати дитину до школи». - «Фізіологічні особливості розвитку шестирічних дітей». - «Як правильно організувати позаурочний час дитини, її режим дня»		
	Дні відкритих дверей - Як харчується ваша дитина у школі; - Запрошуємо відвідати уроки - Чергування за батьківською партою		
	Тематичні стенди та папки-пересувки: - Поради для батьків майбутніх першокласників - Діти з девіантною поведінкою та гіперактивні діти		
Робота психологічної служби			
	Моніторинг складових компонентів готовності до шкільного життя у дітей		

	старшого дошкільного віку		
	<i>Аналіз адаптації:</i> • Нові соціальні умови для учнів перших класів <i>Консультація для педагогів і батьків:</i> • Гіперактивна дитина у колективі • Дитина з вадами мовлення у колективі • Як боротися із невпевненістю та сором'язливістю • Дитина із неблагополучної родини у колективі		
	<i>Застосування корекційно-розвивальних методів за наявності перших проблем</i> • Низька концентрація уваги • Слабко розвинена увага • Низька здатність до запам'ятовування Не сформованість елементарних логічних операцій мислення		

Дискусія "Як підготувати дитину до школи"

Мета: Підтримка виховної компетентності батьків майбутніх першокласників. Виявлення рівня готовності сім'ї до вступу дитини до першого класу.

План:

1. Вступне слово.
2. Консультація "В сім'ї майбутній першокласник".
3. Питання до дискусії
 - Як підготувати дитину до школи в умовах сім'ї?
 - Мій образ дитини-першокласника.
 - Як адаптуються першокласники в школі з урахуванням їх темпераменту?
 - Що робити якщо ваша дитина категорично не сприймає свою першу вчительку?
4. Анкетування «Чи готова ваша сім'я до вступу дитини в перший клас?»

1. Вступне слово.

Вступ до школи - велика подія в житті дитини, початок нового періоду його розвитку. У дошкільному віці його головним заняттям була гра. Через неї вступала вона в різні стосунки з дітьми, набувала елементарні знання і навички. Гра була основним засобом виховання особистості дитини. Вступаючи до школи, вона переходить до систематичної навчально-трудової діяльності, що вимагає зосередженості і значного напруження сил. Багатшими і різноманітнішими стають її стосунки з колективом. До цих серйозних змін необхідно своєчасно підготуватися. Велика роль в цій підготовці належить дитячому садку і сім'ї.

2. Консультація "В сім'ї - майбутній першокласник"

Початок шкільного життя - це серйозне випробування для

дитини. За дуже короткий термін першокласник повинен звикнути до нового розпорядку дня, засвоїти нові вимоги, що пред'являються з боку вчителів і батьків, налагодити контакти з однолітками.

Маленькому учневі дуже непросто пристосуватися до нового середовища. Часто діти йдуть в школу із задоволенням, але через кілька місяців бажання вчитися в школі зникає.

Практика показує, що небажання вчитися в основному виникає в наступних випадках:

Дитина, уявляв собі шкільне життя і майбутні успіхи в райдужних тонах, мотивація у нього була чисто зовнішня: "Мені куплять новий портфель", "Я буду дорослим";

Шкільне життя вимагає від дитини постійних зусиль, а він не привчений обмежувати свої бажання, долати труднощі. У такої дитини не вироблена "довільність" - тобто здатність діяти за зразком згідно з прийнятими правилами;

Діти, розпечені батьківською ласкою, болісно реагують на зауваження вчителів.

Розчинення в колективі часто обертається для них справжнім ударом по самолюбству, як наслідок - у дитини може різко знизитися самооцінка і навіть дрібне пригода обернутися невпевненістю в собі.

У складному становищі можуть опинитися діти, які не вміють справлятися зі своїми емоціями. Будь-яке обмеження повністю паралізує, удача викликає занадто бурхливу радість. Заклопотані переживаннями діти не в змозі орієнтуватися в тому, що відбувається, вони неухважні, у них слабшає здатність до логічного мислення, міркування - з'являється невдоволення шкільними буднями.

Важко доводиться в першому класі лівшам, гіперактивним і неухважним "шустриками", неквапливим, сором'язливим, відлюдним дітям. Таким дітям у першому класі обов'язково буде потрібна допомога батьків.

Зазнають труднощів у навчанні більшість шестирічок. У більшості випадків у шестирічних першокласників не

сформована учбова мотивація і домінує ігрова. Опинившись за шкільною партою, шестирічка швидко втомлюється, його увага виснажується, інформація погано засвоюється, а висока рухова активність заважає йому зберігати необхідну робочу позу. Шестирічні діти, як правило, поступаються семирічним в інтелектуальній, мовної, довільної сферах.

Дитина вважається готовою до шкільного навчання, якщо у неї:

- Сформувалася позитивна внутрішня мотивація, тобто з'явилася потреба у володінні новими знаннями, вміннями, навичками; з'явилася потреба в спілкуванні з іншими людьми, в їх оцінці та затвердженні;
- Малюк навчився регулювати свою поведінку, підкоряти одномоментні бажання нормам і правилам, які пред'являє шкільне життя;
- Дитина досить добре володіє мовою, знайомий зі звуковим аналізом слова;
- Малюк емоційно стійкий, вміє обмежувати емоційні пориви;
- У дитини досить широке коло знань про навколишній світ, він здатний до виконання основних розумових операцій, вміє виділяти навчальне завдання і переводити її в самостійну мету діяльності.

Психологічну готовність до шкільного навчання можна порівняти з фундаментом будівлі:

- "Хороший міцний фундамент - запорука надійності і якості майбутньої споруди". У кожної дитини є свій термін досягнення мети, необхідно постійно заохочувати його зусилля і прагнення пізнавати світ.

Дорогі мами й тата, скоро перед вами постане питання вибору школи, програми навчання, найголовніше пам'ятайте, що вашій дитині потрібні перш за все увагу, підтримка, любов.

3. Дискусія. «Як підготувати дитину до школи в умовах сім'ї?»

Важлива роль у підготовці дитини до школи відводиться сім'ї. Вона привчає дитину до самообслуговування, до побутового та громадському корисної праці, до дотримання чіткого режиму дня і дисципліни. У сім'ї дізнається він про правила поведінки, які перетворюються у нього в моральні почуття і звички.

Батьки прагнуть викликати в дітей допитливість, уміння спостерігати, інтерес до перших книжок, кіно, радіо, розширить їхній кругозір, підготує до майбутнього навчання у школі. Дитині, не привчені до елементарного праці і дисципліни, що не має достатнього кругозору, в школі буває важко. Він непосидючий в класі і вдома за уроками. Увага його розсіяно, вчинки несподівані. Пройде багато часу, перш ніж він втягнеться в шкільне життя, стане організованим і дисциплінованим.

Батьки вселяють дитині думку про майбутній вступ до школи, повагу до його майбутніх обов'язків. Він чекає перших шкільних днів з прихованим радісним хвилюванням.

Має значення екіпірування майбутнього першокласника. Добре заздалегідь купити йому підручники і навчальні приладдя, ранець, формений одяг. Це організовує, підкреслює необхідність спеціально підготуватися до завтрашніх занять.

У сім'ї в переддень нового навчального року буває урочисто-піднесений настрій. Воно передається дитині: перший раз у перший клас!

Мій образ дитини-першокласника.

Ігрова вправа:

Батькам пропонується описати образ своєї дитини першокласника. У поясненні свого опису виділити риси, які можуть допомагати або ускладнювати майбутню навчання в школі. Після коментарів батьків пропонується вибрати одну з трьох кольорових доріжок, що ведуть до школи.

Чорна доріжка означає сильне занепокоєння батьків з наближенням шкільного життя дитини; синя - помірне, червона - немає особливого занепокоєння.

Питання до батьків. Від кого чи від чого залежить нормальне емоційне самопочуття в сім'ї напередодні школи?

Як адаптуються першокласники в школі з урахуванням їх темпераменту?

На думку відомого педагога-психолога Любові Васильєвої, допомогти першокласникам адаптуватися в нових для них шкільних умовах можуть і батьки, і вчителі, якщо будуть серйозно враховувати тип темпераменту дитини.

Як показує практика, найбільш швидко і з меншими емоційними витратами адаптуються сангвініки: життєрадісні, рухливі, врівноважені діти. Така дитина в силу свого темпераменту просто не в змозі довго зосередитися на якомусь одному занятті, його мінливість у поведінці може дратувати. Однак треба завжди пам'ятати, що це - лише властивості віку, і надмірна непосидючість піддається коригуванню. До того ж у сангвініків є здатність відносно легко засвоювати новий матеріал. Вони швидко забувають власні невдачі, що нерідко виводить їх у шкільні лідери. Найважливіше завдання батьків дітей-сангвініків - чітко організувати ритм їхнього життя, неухильно дотримуватися режиму дня. Та ви й самі напевно помічали, що варто такій дитині, скажімо, недоспати або трішки відійти від звичного розпорядку дня, як його немов підміняють. Він стає нервовим і дратівливим.

А от щоб впоратися з холериками, чимось схожим за темпераментом на сангвініків, тільки дуже неврівноважених і конфліктних, батькам потрібно надзвичайний самовладання. Тільки їх вміння не виходити з себе і може стримати прояв агресії, люті і гніву власного чада. Холерика легко емоційно зашкалює. Щоб добитися потрібного, він може закотити скандал в людному місці і на підлогу впасти де-небудь в магазині. Тут не обійтися без обов'язкових і спокійних обговорень з малюком всіх його вчинків і проблем.

Флегматики разюче відрізняються від своїх однолітків: слабкі, неврівноважені, мляві. Він мимоволі сторониться інших дітей.

Вони для нього занадто гучні і швидко втомлюють. Для таких хлопців школа - серйозне випробування. Як правило, у них непогана пам'ять, тільки шкільні правила як би не відповідають самій їхній природі, і для того, щоб відповісти на різко поставлений учителем питання, такому першокласнику потрібен додатковий час. І зовсім не в силу його загальмованості або слабкою кмітливості. Йому потрібно якийсь час, щоб відірватися від власних мрій.

Як слід чинити батькам флегматиків? Навряд чи варто укладати малюка занадто рано ввечері в ліжко. Вранці корисні прохолодні водні процедури. Його нескінченне копання за сніданком цілком допускає періодичну струс, тільки не істеричним, дратівливим тоном, а команду трохи більш гучним голосом. Дуже поступово малюка потрібно привчати до так званого ліміту часу: давши якесь завдання, вселити йому, що зробити це потрібно за певний час. Тут існує така небезпека: через збільшення обсягу шкільних завдань дитина не буде встигати робити сумлінно всі уроки, і тоді властива їм недовірливість за просто закріпиться як невпевненість у власних силах, поставивши їх в розряд невідстаючих. Корекція його поведінки, зниження гостроти проблем під силу лише довірній особі, як правило, комусь з батьків.

У меланхоліків більшість проблем присутній, хоча вони й більш урівноважені. Але їх своєрідна самодостатність, спрощено кажучи, "люди в собі", не завжди вчасно дозволяє батькам погасити у дитини негативні емоції.

Що робити, якщо ваша дитина категорично не сприймає свою першу вчительку?

По суті, робити нічого - треба шукати іншу, якщо є хоч найменша можливість. Зізнайтеся собі, що ви зробили помилку, віддаючи дитину саме в цей перший клас: вибирати треба було не школу, не спеціалізацію, не престиж, не свої власні зручності, нарешті, а першу вчительку.

Не варто боротися і нав'язувати вчительці свій стиль поведінки. Якщо за першу чверть вона не змогла (чи не захотіла) встановити контакт саме з вашою дитиною, це не означає, що

вона погана. Це означає що вона - чужа. А перша вчителька не може бути чужою.

Якщо першокласник страждає від одного лише слова "школа" і йде на перший урок як на Голгофу, найстрашніше - змусити його звикнути до цього почуття. Ідіосинкразія на школу у семиліток найчастіше пояснюється несприйняттям педагога, який має нещастя бути поки що єдиним.

Багато першокласники йдуть до школи, вмюючи читати і писати, але при цьому не готові до школи морально. Тому шукайте вчительку - нехай не найрозумнішу, не найблискупішу, не найсучаснішу, - але саму добру і розуміє. Або просто схожу на вас. І сто разів подумайте, перш ніж визначитися з новим вибором: ще одна невдача може прищепити дитині стійку відразу до школи.

Педагог-психолог пропонує батькам задати питання на цікаві для них теми.

Батькам лунають пам'ятки "Правила для батьків першокласника", "Заповіді першокласника".

4. Анкетування «Чи готова ваша сім'я до вступу дитини в перший клас?»

Шановні батьки! Скоро ваша дитина переступить поріг школи і ввійде в нову смугу свого життя. Від того, наскільки його родина зможе зрозуміти особливості його нового соціального статусу та надати підтримку, багато в чому залежить успішність навчання в школі. Вже сьогодні ви можете оцінити свою готовність до цієї знаменної і дуже відповідальній події.

I. Шкала оцінки змісту батьківсько-дитячих відносин.

Позначте найбільш близький вам варіант відповіді на запитання або твердження. Варіанти відповідей :Так; І так і ні ; Ні

1. Чи часто ваш будинок відвідують гості, однаково бажані всім домочадцям?
2. Чи є у дитини своє робоче місце: стіл, стілець, приналежності й пр.

3. Чи вважаєте ви відсутність комп'ютера в будинку великим мінусом для першокласника?
4. Чи вважаєте сімейні читання привабливих для дитини книг традицією у вашій родині?
5. У вас мало вільного часу, тому виконання з дитиною домашніх завдань для вас важко.
6. Ви постійно стежите за тим, щоб на столі дитини були в достатку добре відточені олівці, заправлені фломастери, лежала папір для малювання.
7. У вас не завжди складається бесіда з дитиною про її успіхи і прикраси в дитячому саду.
8. Чи є у дитини свої постійні обов'язки по дому?
9. Дитина рідко ділиться з вами тим, що його хвилює.
10. Ви вже купили (збираєтеся купити в найближчому майбутньому) портфель майбутньому першокласнику і його думка при виборі покупки було (буде) не останнім.

Тренінг з батьками «Ефективне спілкування батьків з дітьми»

Мета тренінгу: сприяти становленню батьківської компетентності шляхом усвідомлення і осмислення механізмів діалогічного спілкування та формування вмінь і навичок конструктивної взаємодії з дітьми у сім'ї.

Завдання:

Сприяти усвідомленню основних засад психічного розвитку дитини.

Сприяти критичному осмисленню стійких стереотипних установок у сімейному вихованні.

Розширити і збагатити знання щодо ролі емоційної сфери у становленні особистості дитини та відпрацювати навички емпатійного реагування на дитячу поведінку.

Розвивати вміння будувати діалогічну взаємодію при вирішенні проблемних сімейних ситуацій.

Виховувати педагогічну компетентність батьків.

Зміст тренінгу

(Ведуча вітає учасників, представляє себе, як тренера сьогоденного тренінгу.)

Загальновідомо, що становлення повноцінної особистості дитини залежить насамперед від системи стосунків у сім'ї. «Всі ми родом з дитинства», «Все – і хороше, і погане – людина одержує в сім'ї». Ці педагогічні вислови відомі, напевне, всім. Відтак, зрозуміло, що без радикальної перебудови традиційного сімейного виховання, не слід очікувати серйозних успіхів у сфері становлення повноцінної особистості: самостійної, відповідальної, упевненої у собі, ініціативної, творчої, з чіткими моральними настановами. Ми спробуємо з вами сьогодні знайти правильний шлях у спілкуванні з дітьми.

Вправа на знайомство «Вітаю Вас»

Мета: познайомити учасників, сприяти згуртованості групи та створенню комфортної атмосфери для успішної роботи.

Хід проведення

Тренер пропонує підводитися тих людей які вважають, що це

стосується їх:

- встаньте ті, у кого чорне волосся;
- встаньте ті, хто має гарну посмішку;
- встаньте ті, хто має доньку;
- встаньте ті, хто має сина;
- встаньте ті, хто вважає себе гарною матір'ю
- встаньте ті, хто прийшов сьогодні на нашу зустріч з гарним настроєм, і хоче отримати безліч позитивних вражень і корисних порад.

Привітайте один одного оплесками.

«Правила роботи в групі»

Мета: обґрунтувати необхідність вироблення та дотримання в групі певних правил спільної роботи.

Ресурси: дерево, листочки.

Хід проведення:

Пропоную учасникам створити умови, щоб кожен почувався зручно і робота в групі була ефективною. Для ефективного спілкування в умовах тренінгу запропонуйте принципи:

«Тут і тепер» – розмова про те, що відбувається в групі в кожен конкретний момент.

Персоніфікація висловлювань – відмова від знеособлених суджень типу «як правило, ми думаємо», «деякі тут вважають» і т.п., заміна їх адресними: «я вважаю», «я думаю».

Акцентування мови почуттів – уникання оцінювальних суджень, їх заміна описом власних емоційних станів (не «ти мене образив», а «я почуваюся ображеним, коли ти...»)

Активність – включеність в інтенсивну міжособистісну взаємодію кожного члена групи, дослідницька позиція учасників.

Довірливе спілкування – відвертість, відкрите вираження емоцій і почуттів.

Пунктуальність – дотримання регламенту, орієнтування в часі тренерів та учасників.

Добровільність – можливість відмовитися від виконання завдання, якщо воно занадто складне або з якихось причин не приймається учасником.

На основі цих принципів будуються правила роботи у

відповідності з особливостями роботи в даній конкретній групі та потребами самих учасників. У правилах віддзеркалені характеристики реальних процесів і явищ, які існують у прототипах моделюючої реальності. (висять на дошці)

- кожен учасник має можливість висловитися, якщо у нього є бажання;
- всі учасники групи поважають цінності і погляди кожного, навіть, якщо не згодні з ними;
- обговорюються ідеї, пропозиції, а не люди, що їх висловили;
- всі учасники роблять зауваження коротко і по суті;
- кожен учасник, навіть захищаючи свою точку зору, відкритий для сприйняття чужих ідей, думок та інтересів інших учасників;
- усі розбіжності, конфлікти, що виникають під час роботи, розв'язуються мирним шляхом з урахуванням інтересів учасників і правил роботи;
- всі учасники прагнуть створити відкриту, ділову, дружню атмосферу.

Метафора «Річка та береги» (аудіозапис)

Мета: на емоційно-смысловому рівні допомогти учасникам усвідомити роль батьківського впливу на становлення особистості дитини.

Хід проведення: Тренер розповідає метафору.

«Мені подобається порівнювати дитину з водою. Це річка весела та стрімка, бурхлива, або ж глибока та повільна. Вона пливе собі, куди їй заманеться, рухається вільно та невимушено. Але рух кожної річки визначає її русло, ті береги, яких ми називаємо «батьками». Вони, завжди ніби попереду, визначають основне спрямування її руху. Якщо батьки знають, як виховувати дитину, мають свої стійкі ціннісні настанови, розуміють, що є важливим для дитини, - то це береги міцні, надійні. Тоді і річка почувається захищеною та більш впевненою.

Де ви бачили такі береги, які б тиснули на річку чи змушували її плисти в інший бік? Річка пливе вільно у відповідності до своєї природи, але береги дещо скеровують її рух. Річка, яка не має берегів розтікається, поступово перетворюючись на болото. Так і дитина, яка не відчуває підтримки, розумного контролю з боку батьків не має життєвих орієнтирів, чіткого самоусвідомлення своїх справжніх бажань та потреб. Тому часто потрапляє під

чужий вплив або тиск оточення.

Діти наслідують своїх батьків, вони ніби віддзеркалюють їхню поведінку, манери спілкування, але, головне, – засвоюють саме ті цінності, ті головні життєві принципи, які сповідують батьки. Тому помиляються ті батьки, які впевнені, що дитина буде робити так, «як я говорю». Насправді, ж вона буде робити так, «як я роблю». Тому батькам важливо бути послідовними у думках, переконаннях та діях».

Спілкування з дитиною проходить на різних інтонаціях і завдяки наступній вправі спробуємо зробити висновок, яке краще спілкування для дитини.

Тренувальна вправа «Як звертатися до дитини» (бочечка «особливості спілкування батьків та дітей»)

Мета: розглянути особливості спілкування батьків та дітей і відпрацювати комунікативні вміння.

Ресурси: картки з фразами

Хід проведення

Тренер пропонує попрактикуватися взаємодіяти з дитиною на основі «правильних» і «неправильних» звернень. Учасник отримує 2 картки з різними зверненнями і повинен з різною інтонацією сказати фразу відповідно до ситуації.

Тренувальна ВПРАВА «ЯК звертатися до ДИТИНИ»

1.А) Говорите з жахом: «Залиш! Не чіпай цей молоток! Це чоловіча справа!»

В) Говорите спокійно та доброзичливо: «О! Я бачу, ти хочеш забити цей цвях. Подивись, молоток треба тримати так, а цвях отак...»

2. А) Дитина хоче допомогти Вам скласти пазли. Ви сердитесь, відкидаєте її руки і кажете: «Залиш! Ти їх зіпсуєш! Якщо ти знищиш пазли, я буду змушена за них заплатити!!! Іди робити уроки!»

В) Візьміть дитину за руку і скажіть рішучим тоном: «Мені важливо, щоб ти ретельно намила руки, помила і витерла їх насухо! Потім прийдеш і ми разом складемо пазли. Руки повинні бути чистими, бо ми маємо віддати пазли в ідеальному стані».

3. А) Говорите зі стурбованістю у голосі: «Почни, нарешті, вчити цей вірш. Ти ж знаєш, що ти слабша учениця і потребуєш

більше часу на навчання!»»

В) Скажіть з радістю у голосі: «А пам'ятаєш, як у минулому році ти боялася того довгого вірша Тараса Шевченка, але ж вивчила на таку гарну оцінку! Мужності! Вивчиш і зараз!»

4. А) Кричите: «Перестань його бити! Ти поводишся, як бандит! Що з тебе виросте!»

В) Зловіть дитину за руку і скажіть рішучим тоном: «Мені не подобається, що ти його б'єш! Битися не можна! Скажи брату словами, чого ти хочеш. Я вірю, що ти зможеш захистити себе у гідний спосіб!»

5. А) Говорите жалісливим тоном: «Синочку, чому ти такий лінивий! Ти ж такий здібний. Якби ти не був таким лінивим, то міг би добре вчитися. Я справді не знаю, в кого ти такий вдався!»

В) Говорите рішуче, але доброзичливим і діловим тоном: «Синочку, ти досить розумний та здібний для того, щоб досягнути це! Я чекаю рішучих змін у школі».

6. А) Говорите незадоволено та з гнівом до дитини, яка не хоче виступати на публіці: «Перестань боятися! Тут нічого боятися та соромитися! Ти вже велика, а поводишся, як мала дитина! Ну давай! Не бійся!»

В) Говорите спокійним голосом із розумінням: «Ти боїшся...? Ти напевно трохи засоромилась...? Розповідати вірш на публіці – це дуже складна справа навіть для справжніх акторів... Це називається хвилюванням. Але, напевно, ти скоро переможеш цей страх! Ти переконаєшся...»

Після програвання кожної пари учасники обговорюють, чому до дитини краще звертатися за допомогою одних фраз та чим інші звертання можуть їй нашкодити.

Самооцінка дитини завжди залежить від звернень до них дорослих, зокрема батьків. Часто батьки в родинях при зверненні до дітей використовують принизливі слова (ярлики): невдаха, неохайний, неуважний... Відомо, що при постійних таких звертаннях у майбутньому дитина до цього звикає і вважає себе такою, а це невпевненість в собі, зниження самооцінки. І в наступній грі я пропоную щоб ви на деякий час опинилися на місці дитини і пояснили свої відчуття.

Ситуаційна рольова гра «Ярлики»

Мета: ознайомити учасників тренінгу з ярликами, які використовуються в сім'ї щодо дитини, дати можливість відчувати емоції, які виникають в учасників під час спілкування, коли їх змушують діяти відповідно до стереотипів.

Ресурси: бейджики з написами, розрізана картина любого розміру.

Хід проведення:

Тренер прикріплює на учасників бейджики зі словами, з якими, зазвичай, дорослі звертаються до дітей. Ці слова можуть мати як негативний, так і позитивний відтінок.

Завдання для учасників. Скласти із розрізаних частин цілу картину, при цьому співпрацювати один з одним, звертаючись у відповідності до тих ярликів, які написані в учасника на смужці.

Запитання для обговорення:

- Як Ви почувалися у своїй ролі? Чи було Вам у ній комфортно або ж навпаки незатишно, неприємно?
- Чи залежала робота від розподілу ролей?
- Як ярлики впливають на самооцінку дитини, її спілкування з оточуючими?

До уваги тренера! Перед проведенням вправи важливо попередити учасників не промовляти вголос і не натякати гравцю, якому прикріпили бейджик, про те слово, яке написане на ньому.

Завдання учасників полягає не стільки у складенні картини, скільки у відчутті ставлення оточуючих до себе, як до дитини, що має такий ярлик.

Дякую Вам, зніміть бейджики. Ось Ви знову гарні і люблячі батьки.

Шановні батьки, пам'ятайте, що особистісний простір у сім'ї це головне для дитини.

Пропоную Вам створити Колаж «Потреби дитини для всебічного розвитку».

Мета: сприяти усвідомленню потреб, бажань, можливостей, а також прав дітей у сім'ї.

Ресурси: великий аркуш паперу, ілюстровані журнали, клей, ножиці, фломастери.

Хід проведення:

Учасники створюють колаж на тему «Потреби дитини для всебічного розвитку». По завершенні роботи батьки презентують свої напрацювання.

На закінчення тренер зачитує «Десять заповідей про права дитини»» (слайди)

1. Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, чи як ти хочеш. Допоможи їй стати не тобою, а собою.
2. Не думай, що дитина – твоя, вона – божа.
3. Не вимагай від дитини плати за все, що ти для неї робиш. Ти дав їй життя, як вона зможе віддячити тобі? Вона дасть життя іншому, той третьому. Це незворотній закон вдячності.
4. Не виміщай на дитині свої образи, щоб у старості не їсти гіркий хліб, адже, що посієш, те й зійде.
5. Не стався до її проблем зверхньо .
6. Не принижуй!
7. Не муч себе, якщо не можеш чогось зробити для своєї дитини, муч – якщо можеш, і не робиш.
8. Пам'ятай, - перефразовуючи одну людину, що сказала про вітчизну, - для дитини зроблено недостатньо, якщо не зроблено все.
9. Вмій любити чужу дитину. Ніколи не роби чужій те, що не хотів би, що б робили твоєї.
10. Люби свою дитину будь-якою – нездібною, невдахою, дорослою. Спілкуючись з нею, радій, тому що дитина – це свято, яке поки з тобою.

Емоції та поведінка дитини.

Модельована ситуація «Дитина повернулася зі школи»

Мета: показати вплив неемпатійного реагування батьків на поведінку дитини.

Хід проведення:

Батьки розігрують модельовану ситуацію. Один грає роль мами, що порасться на кухні, а інший – семирічної доньки, котра повернулася зі школи.

- Мамо, мамо, я повернулася зі школи, - щасливо повідомляє

Оленка.

- Добре, доню, мий руки і сідай обідати, - говорить, не обертаючись і не відриваючись від своєї роботи мама.
- Мамо, я тобі хочу стільки розповісти! Що сьогодні у школі було!!! (Підстрибує дівча, бажаючи привернути увагу мами).
- Добре, добре, сідай, зараз будемо обідати, - мама зосереджено далі займається господарськими справами, залишаючи доньку на самоті зі своїми переживаннями.

Після декількох спроб привернути увагу мами, донька повертається і йде геть...

Запитання для коментування :

- Поділіться враженнями від побаченого.
- Чи проявляє мама свою любов до дитини, як саме?
- Про задоволення яких потреб дитини вона більше всього піклується?
- Що для дитини в даний момент є найважливішим?

Тренер підводить підсумок: «Для дитини дуже важливе піклування мами та її турбота, і насправді таким чином мама проявляє свою любов. Але на даний момент мама не враховує важливої для дитини потреби – бути почутою. А мама доньку не тільки не чує, не бачить, не може спільно порадіти хай навіть незначним, але таким важливим для дитини подіям!

Ось Вам типова сімейна ситуація. Дитина знайшла жабку. Таку зелену, з плямками, а як вона кумедно стрибає! Радості дитини немає меж! «Негайно викинь, забруднився!» – з огидою кричить мама. Ось вам і «емпатійне реагування».

Міні-лекція «Три шляхи у вихованні». (кольорові стікери)

Мета: ознайомити учасників з різними підходами у сімейному вихованні.

Ресурси: ватман, маркери, текст лекції.

МІНІ-ЛЕКЦІЯ «ТРИ ШЛЯХИ У ВИХОВАННІ»

Батьки у всьому світі, виховуючи своїх дітей, можуть іти одним з трьох шляхів: влади, поступливості або діалогу. Пропоную послухати коротку характеристику цих шляхів і зробити можливі наслідки для дитини, для батьків, для родини.

ВЛАДА Цей шлях опирається на переконання дорослого, що батьки завжди краще знають і мають рацію, демонструють дитині, хто головний. Дитина повинна підкорятися їхній волі,

найкраще без дискусії. Батьки найчастіше виступають у ролі контролера, екзекутора, судді, володаря, поліцейського, а іноді й ката. Такий образ батьків викликає у дитини почуття страху, злості, гніву, жалю, несправедливості, кривди, приниження, сорому. У дитини з'являється переконання, що батьки її не розуміють, можливо, не люблять.

У поведінці дитини може з'явитися опір, брехня, покора, агресія, ворожість, бунт або лицемірство. Дитина може думати: «Ніхто не прислухається до моєї думки, а, значить, мої думки дурні та нічого не варті. Я ні на що не здатна, якщо мене треба постійно контролювати, слідкувати за мною, перевіряти. Тільки батьки знають, що добре для мене»

Можливі наслідки для дитини – відсутність бажання змінюватися, залежність від думки та оцінок інших, нездатність творчо мислити, самостійно вирішувати проблеми, занижена самооцінка, відсутність віри у власні можливості. Можливі наслідки для батьків – почуття безсилля, нездатності вплинути на ситуацію, що посилюють незадоволення дитиною та собою як батьками. Наслідки для родини – холодність, неприязнь, емоційна відчуженість, ворожість, конфлікти. Родина перетворюється на поле битви.

ПОСТУПЛИВІСТЬ На цьому шляху батьки заради «святого спокою» поступаються дитині, хоча це суперечить їхнім відчуттям і потребам. Вони підкоряються волі дитини, щоб уникнути конфронтації. Постать батьків поступлива, але наелектризована злістю, роздратуванням щодо «самолюбивої, сповненої бажань і претензій» дитини.

Дитина відчувається у вигравші – «Я перемогла». Це породжує змішані почуття: тріумф, почуття провини, невпевненість, викликані відсутністю опору з боку дорослого. Вона може думати: «Всі повинні мені підкорятися», «Найважливіші мої почуття і потреби», «Батьки все роблять заради мене, варто тільки бути впертою». Свою волю дитина диктує за допомогою крику, плачу, шантажу, тиску.

Можливі наслідки для дитини – відсутність почуття безпеки через своєрідну зміну ролей – батьки виявляються «слабкими», а дитина «сильною». У дитини може розвинутися імпульсивний спосіб реагування, егоїзм, нездатність підпорядковуватися

авторитетові, суспільним та етичним нормам, а також працювати в колективі (виникають проблеми в школі, з ровесниками). Можливі наслідки для батьків – неприязнь до дитини, безсилля, незадоволення собою як батьками, незадоволення з приводу постійних поступок дитині всупереч своїм потребам та почуттям. Наслідки для родини – відчуженість, холодність, неприязнь (батьки не можуть витримувати поведінку своєї дитини, їм не подобається бути з нею).

ДІАЛОГ На шляху діалогу батьки передають дитині важливі для них цінності, враховуючи почуття та потреби дитини, а в ситуації конфлікту шукають спільне рішення, яке б задовольняло всіх зацікавлених. Батьки поважають почуття, потреби та думки дитини. Допмагають дитині розкривати свої можливості, сприяють ставленню її адекватної самооцінки. Також батьки поважають свої потреби та почуття, можуть твердо сказати «ні», коли ситуація вимагає цього. Тому дитина може бути задоволена сама собою, відчувати повагу до власної думки та думки батьків (вчителів, інших людей), мати високе почуття власної вартості та відповідальності за свої вчинки. Дитина може думати: «Я можу сама приймати рішення, я можу бути відповідальною, я здатна багато на що і хочу спробувати свої сили, а якщо в мене не вийде, - спробую ще раз».

Можливі наслідки для дитини – бажання співпрацювати з батьками, їй подобається бути з ними. У дитини розвивається впевненість у собі, повага до потреб і почуттів інших. Можливі наслідки для батьків – задоволення собою як батьками, почуття близькості, радість від перебування разом з дитиною, приязні стосунки з нею. Можливість виразити своє незадоволення (гнів, розчарування, злість), не ображаючи дитину. Наслідки для родини – менше конфліктів, бо вони вирішуються вчасно і за допомогою діалогу. Дитина вчиться самостійності та відповідальності. Розвивається конструктивні діалогічні стосунки між батьками та дітьми, формуються міцні емоційні зв'язки та вміння виявляти взаємну турботу та повагу.

Загальний висновок: Ефективний шлях у вихованні – це діалог.

Діалогічна взаємодія в сімейних конфліктах

Вправа на активізацію «1-2-3-4-5»

Мета: сприяти зняттю емоційної напруги та створенню сприятливих умов для подальшої роботи в групі.

Хід проведення

Тренер говорить умови гри: Коли я буду називати певні цифри, вам потрібно буде виконувати відповідні їм дії:

«один» – плеснути в долоні перед собою,

«два» – плеснути в долоні за спиною,

«три» – плеснути в долоні над головою,

«чотири» – плеснути долонею правої руки в долоню сусіда праворуч, лівої – в долоню сусіда ліворуч,

«п'ять» – плеснути в долоні сусідів так, щоб права рука опинилася зверху на руці сусіда, а ліва рука опинилася знизу.

На етапі тренування, тренер називає цифри, не поспішаючи і виправляючи помилки учасників. Далі – називає цифри швидко. (Після гри сіли на килимок)

Психогімнастична вправа на активізацію «Зміна місця» (завдання яке батьки виконували вдома)

Творче завдання «Вірш про себе»

Мета: розвивати позитивне ставлення до себе, почуття власної гідності.

Ресурси: бланки з незакінченими реченнями

Хід проведення:

Тренер роздає кожному учаснику його виконане домашнє завдання і просить зачитати «Вірш про себе», продовжуючи перші його рядки.

Вірш про себе

Я, ніби пташка, тому що.....

Я перетворююсь на тигра, коли.....

Я можу бути вітерцем, тому що.....

Я, ніби мурашка, коли.....

Я склянка води.....

Я відчуваю, що я шматочок таючого льоду.....

Я – прекрасна квітка.....

Я відчуваю, що я скала.....

Я – стежка.....

Я, ніби риба.....

Я – цікава книжка.....

Я – пісенька.....

Я – миша.....
Я, ніби буква «О».....
Я – світлячок.....
Я відчую, що я смачний сніданок.....
Невже це, насправді, Я!!!

Історія для натхнення

Мета: показати важливість батьківського часу для дитини та сприяти усвідомленню ролі батьківства на ціннісно-емоційному рівні.

Хід проведення

Тренер розповідає історію для натхнення:

«Якось один чоловік повернувся пізно додому з роботи, як завжди втомлений і знервований та побачив, що на порозі його чекає п'ятирічний син.

-Тату, можна в тебе щось спитати?

-Звичайно, що сталося?

-Тату, а яка в тебе зарплатня?

-Це не твоя справа! - обурився батько. - І навіщо це тобі?

-Будь ласка, ну скажи, скільки ти отримуєш за годину?

-Ну, взагалі, 500. А що?

-Тату, - син подивився на нього знизу ввверх дуже серйозними очима.

- Тату, ти можеш мені позичити 300?

-Ти запитував лише для того, щоб я дав тобі грошей на якусь дурну іграшку? – закричав той. - Негайно йди до себе в кімнату і лягай спати! Не можна ж бути таким егоїстом! Я працюю цілий день, страшенно втомлююсь, а ти себе так поводиш. Малюк тихо пішов до себе в кімнату і закрив за собою двері.

А його батько продовжував стояти на порозі та обурюватися проханням сина: «Та як він сміє питати мене про зарплатню, щоб потім попросити грошей?»

Згодом він заспокоївся і почав роздумувати: «Може йому й дійсно щось дуже важливе потрібно купити. Та грець з ними, з тими трьома сотнями, адже він у мене ще ні разу не просив грошей».

Коли батько зайшов у дитячу кімнату, його син уже був у ліжку.

-Ти не спиш, синку, - запитав батько.

-Ні, тату, - відповів хлопчик.

-Я, здається, тобі дуже грубо відповів, у мене був важкий день,

просто зірвався. Пробач мені. Ось тримай гроші, які ти просив. Хлопчик сів на ліжку та посміхнувся. -Ой, тату, дякую! – радісно вигукнув він. Потім хлопчик заліз під подушку і дістав декілька зім'ятих банкнот. Його батько, побачивши, що в дитини вже є гроші, знову обурился. А малюк склав всі гроші разом, ретельно перерахував купюри і подивився на батька.

-Навіщо ти в мене просив грошей, якщо вони в тебе вже є? – пробурмотів той.

-Тому що в мене було недостатньо. Але тепер мені як раз вистачить, - відповів хлопчик. – Тату, тут рівно 500. Можна я куплю годину твого часу? Будь ласка, прийди завтра з роботи раніше. Я хочу, щоб ти повечеряв разом з нами».

Я дякую Вам, я впевнена що після сьогоднішньої зустрічі останні слова ніколи не промовить ваша дитина.

**Сценарій спільного уроку для першокласників та
дошкільнят на тему:
«Курс – на школу!»**

Мета: стимулювати інтерес дошкільнят до навчання у школі, показати першокласникам їх рівень знань за не тривалий період перебування у школі;
розвивати інтерес дошкільнят до навчальних предметів, що вивчатимуться в школі; виховувати прагнення навчатися в школі.

Тип уроку: урок – екскурсія.

Обладнання: малюнки казкових героїв, свійських та диких тварин; магнітна дошка; смайлики, олівці

Хід уроку

1. Організаційний момент

Вихователь : Доброго дня усім присутнім!

Діти. Добрий день!

Вчитель. Добрий день, вітаєм вас.
 Настає дозвілля час.
 Діти наші, не зівайте.
 Добру казку починайте.
 В казку вирушим всі разом,
 Перешкоди всі пройдем.
 А хто буде сумувати,
 Із собою не візьмем.

Вчитель: Прошу зайняти місця.

(повертаються і сідають на лаву під музику «В гостях у казки», на магнітній дошці – казкові герої: Мальвіна, Буратіно, П'єро, Муха- Цокотуха, Комарик, Павук, Маша , Ведмідь, Заєць, Баба, Дід, Колобок)

Вихователь: Сьогодні ми допоможемо нашим дітям побувати у казці. Ще раз перегорнемо сторінки улюблених книжок,

зустрінемося із улюбленими героями.

Вчитель. Дітки, зверніть увагу на дошку на якій розміщені казкові герої. Оберіть одного, який вам до вподоби.

- Першими підійдуть до дошки малесенькі наші діточки - дошкільнята.

-А зараз черга обирати казкового героя настала для учнів – першокласників.

(діти знявши казкового героя стають в шеренгу)

- Дітки! Кожен з вас тримає улюбленого героя, давайте подивимося який герой живе з нами в одній казці.

(На столах стоять ілюстрації до казок),

- Ми в гостях у казці « Колобок» *(діти аналізуючи її, займають відповідні місця)*, «Маша і ведмідь», «Пригоди Буратіно», «Муха – Цокотуха»

- Молодці, діти, а я вам пропоную подорож у нову казку, яка називається «Шкільна країна» (Слайд 1)

2.Знайомство з шкільними предметами.

Вчитель. Дітки, у казці дуже багато цікавого, стежки цієї казки встелені знаннями, і кожна веде до чарівного замку, де живуть різноманітні предмети, які ви будете вивчати у школі (музика , слайд 2)

Перша стежка нас привела до замку де живе чарівна Королева «Математика»

Цю королеву дуже любить Мальвіна.

- А чому саме Мальвіна?

(відповіді дітей)

- Тож давайте допоможемо Буратіно порахувати яблука.

(вихователь заздалегідь на магнітну дошку виставляє кошик, а дитинка рахуючи яблучка кладе їх у кошик)

- Молодець, а тепер уявимо ,що Мальвіна одне яблучко віддала П'єро. Скільки яблучок залишилося у кошику?(4)

-А ще одне віддала Буратіно. Скільки всього яблук віддала

Мальвіна? (2)

Вихователь .Ось, як легко , першачки, справилися з цим завданням, бо вони вже навчаються у 1 класі.

(Музика, слайд 3) А нас кличе наступна стежина, не менш цікава, бо підходимо ми до замку де живе королева «Природа». До неї завжди люблять приходити в гості: Ведмідь, Маша і Зайчик.

- Дітки, а як ви гадаєте, чому саме ці герої полюбляють приходити в гості

(відповіді дітей)

- Молодці! Так як Маша допитлива, їй все цікаво знати, вона прагне вивчати природу. Вона знає свійських тварин, і з тваринами лісу теж товаришує.

(Відповіді дітей)

Вихователь. Давайте разом з вами допоможемо їй розібратися де свійські (домашні)тварини, а де тварини лісу

Вчитель. Послухайте уважно, під будиночком розмістять свійських тварин, а де дерева - диких

(магнітна дошка поділена навпіл , під будиночком діти виставляють свійських тварин (порося, собака, коза), де дерева – диких(вовк, лисиця, заєць)

- Молодці, малята!

(музика, слайд 4)

Вчитель. Далі нас чекає ще цікавіша стежка, яка приведе до замку Принцеси «Фізкультури», а разом з нами прилетів Комарик з казки «Муха –Цокотуха»

Вихователь. Скажіть, а ким був Комарик для Мухи – Цокотухи ?

(відповіді дітей)

- Від кого спас Комарик Муху?

Вчитель. Правильно, молодці, адже Комарик постійно робив зарядку, займався різними вправами, був швидким, спритним, це й допомогло йому перемогти павука. Тож давайте , діти, і ми виконаємо вправи, які ви потім будете робити їх щодня.

(музична фізкультхвилинка)

Вчитель. Після таких вправ ми можемо сміло крокувати далі по шкільній країні, і стежка виводить нас до замку де живе КОРОЛЬ «Образотворче мистецтво» (слайд. 5)

Король приготував вам невеличке випробовування. Він зібрав жителів свого замку, смайликів, але поки вони йшли до короля, розгубили свої посмішки.

Вихователь. Дітки, на якого казкового героя схожі смайлики?
(відповіді дітей)

Вчитель. Так, Колобок був завжди веселий, співав пісеньки. Тому він нам і допоможе, смайликам, знайти їхні посмішки.

Вихователь. Діточки, а як ми зможемо знайти посмішки?
(відповідь дітей)

Вчитель. Отже, беремо олівці в руки, і малюємо смайликам посмішки.

Які ви молодці, які гарні посмішки засяяли на обличчях смайликів

(слайд . 6) Тож давайте подаруємо смайлики нашим гостям, щоб завжди на їхніх обличчях сяяли посмішки, і кожен день був для них сповнений веселим настроєм.

(діти дарують смайлики, повертаються на місця)

Підсумок уроку.

Вихователь. Цікаво вам було подорожувати?

(відповіді дітей)

Вчитель. Сьогодні, мої маленькі друзі, ми познайомилися тільки з деякими шкільними предметами, але коли ви прийдете у школу на Вас чекатимуть безліч інших цікавих предметів. Я маю надію, що ви обов'язково полюбите їх і будете знати їх на відмінно.

На цьому наш урок – екскурсія у казкову шкільну країну закінчується, ми говоримо нашим гостям.....(До побачення!)

Спільне заняття Жданівської СЗШ
та Жданівської дитячої установи

Заняття –екскурс

«Спогади про дитячий садок»

Вихователь : Орешкіна С.В.
Вчитель: Квітка Т.А.

Тип заняття: Заняття-екскурс

Програмовий зміст: Формувати в дітей вміння мотивувати своє ставлення до ролі майбутнього школяра, закріпити загальні уявлення про школу та шкільне навчання.

Показати першокласникам їх рівень знань за нетривалий період перебування у школі в порівнянні із знаннями дошкільнят, цим самим посилити їх інтерес до навчання.

Закріпити назви геометричних фігур, поняття про звуки та склади, формувати навички логічного мислення, розвивати уяву та фантазію. Розвивати інтонаційну виразність мови під час декламування віршів та прислів'їв про осінь, зиму.

Забезпечити активну участь і взаємодію батьків між собою, вчителем та вихователем, спрямувати зусилля на єдність виховання в сім'ї, дитячому садку та школі.

Збагачувати життєвий досвід дошкільнят у спілкуванні з першокласниками, учити малюків розмірковувати, робити висновки.

Обладнання: магнітні дошки, площинні зображення геометричних фігур, фішки для звукового аналізу слова, картки з буквами українського алфавіту, атрибути для гри з батьками «Збери портфель», аудіозаписи дитячих пісень.

Хід заняття

Діти сидять за столами

Вихователь: Діти, до нас завітали гості - це директори шкіл нашого району з керівником відділу освіти Ігорем Валерійовичем, керівником методичної служби району Іриною Вікторівною та методистами. Давайте привітаємось.

Діти вітаються

Вихователь: Продовжуємо наше заняття. А зараз відгадайте загадки. У садку дітей багато, вони - веселі (дошкільнята). В нашій групі є малята - і хлоп'ята, і (дівчата). В

сумці зошит і буквар. Хто до школи йде? *(школяр)*. Чути гомін дітей.

Вихователь: Що це в нас за гомін? Діти, до нас ще гості ідуть. Хто це завітав до дитячого садочка?

Заходять першокласники по черзі, остання - вчителька. Дошкільнята називають першокласників по іменам. Учні займають місця за столом.

Вчителька: Добрий день, дошкільнята! Я - вчителька першого класу Тетяна Андріївна. Я прийшла до вас із вашими друзями - моїми учнями.

Вихователь: Дорогі наші першокласники! Нещодавно ви були дошкільнятами, виховувались в нашому дошкільному закладі. А тепер ви - школярі. Чи змінилось ваше життя? Як живеться вам у школі? *Виходять три першокласники.*

Тепер ми - учні, перший клас.

Нове життя тепер у нас.

Прийшов урок на зміну грі,

Тепер ми учні, школярі.

І від дзвінка, і до дзвінка Робота наша нелегка.

Рахуй, пиши, а ще читай, Учителю відповідай.

Та все це не лякає нас,

Бо ми старанний перший клас.

У школі нас всьому навчать,

Уроки весело біжать.

Вихователь: Я дуже рада за вас. А тепер давайте здійснимо екскурс у дошкільне життя. Згадаємо наш садочок, чому навчилися, чим займалися. Згодні?

Відповіді дітей.

Я пропоную вам згадати математику. *(Звертається до дошкільнят).* Дітки, давайте порахуємо, скільки до нас завітало першокласників.

Дитина старшої групи рахує учнів школи.

Вчителька: А ми порахуємо від шести до одного.

Першокласники рахують.

Вихователь: А тепер пригадаємо назви геометричних фігур. Я пропоную вам викласти на магнітній дошці силует людини.

Вихователь та вчитель розкладають проти кожної дитини площинні зображення геометричних фігур (круг, трикутник, прямокутники різної довжини).

Вихователь: Подивіться уважно на геометричні фігури і подумайте, яку частину тіла людини вони вам нагадують.

Вихователь називає частину тіла, а діти викладають на магнітній дошці силует людини з відповідних геометричних фігур. Аналіз виконаної дітьми роботи.

Вихователь: Молодці, дітки, добре справились із завданням. А де ж людина буде жити? Давайте побудуємо їй будиночок, який буде складатись з квадрата та трикутника.

Діти викладають будиночок з трикутника та квадрата. Вихователь пропонує малюкам додати до картини сонечко, щоб було тепло і затишно.

Вихователь: Ось і засяяло сонечко над нашим будиночком. Дітки, а коли сонечко сяє яскравіше? (*Влітку*). А яка зараз пора року? (*Осінь*). Наші дошкільнята вивчили багато віршиків та прислів'їв про осінь.

Діти старшої групи декламують вивчені твори про осінь. **Вчителька:** Діти, а давайте підкажемо малятам, яка пора року приходить до нас завтра. (*Зима*). А ви знаєте вірші і загадки про зиму?

Школярі розповідають твори про зиму.

Вихователь: А зараз пригадаємо грамоту і зробимо звуковий аналіз слова «зима».

Першокласники та дошкільники роблять звуковий аналіз слова «зима».

Вихователь: Молодці, дошкільнята. Правильно виконали завдання. Але ж першокласники впорались швидше, тому що вони вже навчаються в школі. Їхні вміння та знання, отримані у дитячому садочку, закріпились і розширились в школі під час уроків.

Вчителька: Дітки, а тепер відгадайте мою загадку. Найрідніша, наймиліша.

Всіх вона голубить, тішить. Завжди скрізь буває з нами. Відгадайте, хто це? (*Мама*). А тепер викладіть з літер слово «мама». *Аналіз роботи дітей.*

Вихователь: Сьогодні в нас присутні мами учениці першого класу Третяк Каріни та дівчинки із старшої групи Федосової Насті. І я пропоную вам подивитись, наскільки вправні наші мами. Мама Насті хай подумає, що буде складати у портфель своїй донечці, а мама Каріни пригадає, як вона збирала її до дитячого садочка.

Мами грають в гру «Збери портфель». Вихователь аналізує речі, зібрані для садочка, а вчитель - для школи.

Вчителька: Молодці у нас малята - Школярі і дошкільнята. Все виконували вправно, Дуже вміло і старанно.

Вихователь: Так будьте завжди ви красиві і милі.

А зараз прийміть подаруночки щирі.

Вихователь та вчитель роздають сувеніри.

Вихователь: Дякуємо, що завітали,

З дошкільнятами пограли. Раді ми зустрітись з вами - Нашими випускниками. Дитсадок не забувайте, До маляток завітайте!

Вчителька: Дякуємо за навчання І чудове виховання. Все, що ви в садку навчили, Ми у школі закріпили. Вихователь і учитель - Будем спільно працювати, Щоб до школи гарних діток Розвивати і навчати.

Діти у супроводі педагогів виходять із зали.

АНКЕТА

Шановні батьки! Ваші відповіді допоможуть нам скласти педагогічні рекомендації щодо виховання та навчання дітей старшого дошкільного віку та підготовці їх до навчання у школі. Ми впевнені в результативності нашої співпраці. Найдіть, будь ласка, попри Вашу зайнятість, час, щоб заповнити анкету.

1. Ваш вік _____ освіта _____ фах _____
2. Скільки років перебуваєте у шлюбі?
3. Скільки у Вас дітей? Якого вони віку?
4. Які проблеми у вихованні та навчанні дітей та підготовці до навчання у школі Вас найбільше цікавлять?
5. На які теми Ви хотіли б послухати лекції?
6. З яких питань хотіли б отримати консультації?
7. Які методи впливу В застосовуєте у вихованні своїх дітей?
8. Які труднощі виникають при цьому?
9. Що непокоїть Вас у поведінці власних дітей?
10. Скільки приблизно часу приділяєте вихованню дітей щодня?
11. Як Ваша дитина проводить дозвілля?
12. Якій системі виховання віддаєте перевагу:
 - авторитарний (вимагаєте від дитини беззаперечної слухняності);
 - демократичний (сприймаєте дитину як рівноправного співучасника);
 - ліберальний (дозволяєте дитині займатися своїми справам поруч з Вами)?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

учасникам семінару

Забезпечення наступності і перспективності між дошкільною і початковою освітою – одне з найважливіших завдань колективів ДНЗ та ЗНЗ. Адже перехід дітей з дитячого садка у школу є важливим етапом їх життя, який пов'язаний не лише зі зміною середовища їх розвитку, а й з відповідними процесами самоусвідомлення, із зіткненням з новими проблемами, відкриттям у собі нових можливостей тощо.

З метою реалізації принципу наступності рекомендується:

- укласти угоду про співпрацю між навчальними закладами (ДНЗ – ЗНЗ), які розміщені на спільній території обслуговування;
- скласти план спільної діяльності педагогічних колективів дитсадка і школи з питань наступності в роботі (орієнтовні розділи плану: організаційна робота, інформаційно-методичне забезпечення, робота з кадрами, робота з батьками, робота з дітьми);
- спланувати запрошення учителя початкової ланки до ДНЗ для ознайомлення з умовами перебування дітей, аналізу програм розвитку дітей «Я у Світі», «Впевнений старт», портрета дошкільника на виході з ДНЗ, методичного забезпечення педпроцесу, відвідування розвивальної, виховної, навчальної діяльності, спілкування з батьками;
- відвідати школу для знайомства з учителем, умовами перебування дітей, аналізу програм початкової ланки освіти і ін.
- залучати дитячі колективи до співпраці, спільних розваг, конкурсів, екскурсій, змагань;- активно брати участь у взаємовідвідуваннях вчителями перших класів та вихователів старших груп різних форм організації освітньої діяльності, розробках спільних методичних рекомендацій, порад, спільній організації та проведенні роботи з батьками майбутніх першокласників та ін.

Сумісна цілеспрямована робота адміністрації закладів, вихователів, учителів, практичного психолога, батьків дасть можливість дітям з різним рівнем розвитку почувати себе комфортно у початковій школі.

Використана література

- Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Видавництво «Світич», Київ-2008.
- Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». Видавництво «Світич», Київ-2008.
- Дзюбко Л. «Як підготувати дитину до школи» Початкова освіта. – 2003.
- Лаврентьева Г. «Готовність дитини до школи: складові успішного навчання» //Дошкільне виховання - № 9. - 2000.
- Сухомлинський В.О. «Батьківська педагогіка». – К.: Радянська школа, 1978

